

PGS, TS ĐẬU THỊ HÒA (Chủ biên)
ThS. NGUYỄN ĐẶNG THẢO NGUYÊN - ThS. ĐOÀN THỊ THÔNG

Lí luận DẠY HỌC ĐỊA LÍ Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG

NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

PGS, TS ĐẬU THỊ HÒA (Chủ biên)
ThS. NGUYỄN ĐẶNG THẢO NGUYÊN - ThS. ĐOÀN THỊ THÔNG

Lí luận DẠY HỌC ĐỊA LÍ Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG

(Dùng cho sinh viên
các trường đào tạo giáo viên Địa lí)

NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

LỜI NÓI ĐẦU

Hiện nay “Toàn cầu hóa” đang là xu thế khách quan, lôi cuốn các nước, bao trùm hầu hết các lĩnh vực, vừa thúc đẩy hợp tác, vừa tăng sức ép cạnh tranh và tính tùy thuộc lẫn nhau giữa nhiều quốc gia. Quá trình toàn cầu hóa yêu cầu nền giáo dục tri thức cao với những đòi hỏi: sự sáng tạo (sản xuất) ra tri thức diễn ra với tốc độ nhanh, quy mô lớn; việc sử dụng kiến thức khoa học, công nghệ vào sản xuất trở thành nhu cầu thường nhật của xã hội; việc xử lý chuyển giao kiến thức và thông tin diễn ra nhanh chóng, rộng khắp, nhờ vào sự phát triển vượt bậc của hệ thống công cụ hiện đại, trong đó công nghệ thông tin có vai trò quyết định. Điều này đòi hỏi ngành giáo dục cần có tư duy mới, hướng cộng đồng về một xã hội học tập với nền kinh tế tri thức. Đồng thời, cần làm cho những quan niệm về văn hóa của nhân loại thay đổi, chủ động hội nhập và đối thoại giữa các nền văn hóa, để có thể sống bao dung với các giá trị văn hóa của cộng đồng khác. Những thành quả của khoa học, công nghệ, văn học, nghệ thuật, y học, thể thao... nói chung là những thành tựu văn hóa của nhân loại, đòi hỏi con người phải học tập suốt đời mới thích nghi với nền văn hóa hiện đại của thế giới. Sự phát triển xã hội trong bối cảnh hội nhập quốc tế với những ảnh hưởng của xã hội tri thức và toàn cầu hóa tạo ra những cơ hội nhưng đồng thời đặt ra những yêu cầu mới đối với giáo dục của tất cả các quốc gia trong đào tạo đội ngũ người lao động. Giáo dục đứng trước một thách thức là tri thức của loài người tăng càng nhanh, nhưng cũng lạc hậu ngày càng nhanh. Mặt khác thị trường lao động luôn đòi hỏi ngày càng cao ở đội ngũ lao động về năng lực hành động, khả năng sáng tạo, linh hoạt, tính trách nhiệm, năng lực cộng tác làm việc, năng lực giải quyết các vấn đề phức hợp trong những tình huống thay đổi. Trong xã hội tri thức, việc phát triển kinh tế - xã hội dựa vào tri thức, vì vậy giáo dục đóng vai trò then chốt thông qua việc đào tạo con người, chủ thể sáng tạo và sử dụng tri thức.

Từ những đòi hỏi của sự phát triển kinh tế - xã hội trong điều kiện toàn cầu hóa và xã hội tri thức, có thể khẳng định mô hình giáo dục “hàn lâm kinh viện” đào tạo ra những con người thụ động, chạy theo bằng cấp, chú trọng việc truyền thụ những kiến thức lí thuyết xa rời thực tiễn,

không còn thích hợp với những yêu cầu mới của xã hội và thị trường lao động. Giáo dục cần phải đổi mới để đáp ứng những yêu cầu phát triển xã hội trong giai đoạn mới. Công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục phổ thông của nước ta lần này chính là để đáp ứng với nhu cầu của toàn cầu hóa và xã hội tri thức của thời đại mới. Lí luận dạy học là một trong những vấn đề quan trọng của quá trình cải cách giáo dục, bởi vì nó nghiên cứu tính quy luật của quá trình giáo dục, đào tạo con người. Lí luận dạy học địa lí thuộc hệ thống các khoa học giáo dục, nó được xây dựng trên cơ sở lí luận của Tâm lí học, Giáo dục học và được vận dụng cụ thể vào quá trình dạy học địa lí ở trường phổ thông. Đây là một học phần cơ bản thuộc cơ sở lí luận và thực tiễn trong chương trình đào tạo giáo viên địa lí từ sơ cấp, trung cấp đến cao đẳng và đại học.

Để phục vụ cho quá trình dạy học ở trường sư phạm nhằm đáp ứng với nhu cầu của cải cách giáo dục đang diễn ra, chúng tôi biên soạn sách tham khảo ***“Lí luận dạy học địa lí ở trường phổ thông”***, giúp cho sinh viên sư phạm địa lí nắm được vị trí, đối tượng, nhiệm vụ, phương pháp nghiên cứu của khoa học dạy học địa lí. Những vấn đề trọng tâm của môn khoa học này là: Nghiên cứu nhiệm vụ, nội dung của môn Địa lí trong nhà trường phổ thông; Các nguyên tắc, phương pháp, phương tiện dạy học địa lí; Các hình thức tổ chức dạy học địa lí và kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh trong dạy học địa lí. Đây là những vấn đề cơ bản, khái quát và được cụ thể hóa khi vận dụng vào dạy học địa lí ở từng cấp, từng lớp.

Mặc dù tác giả đã cố gắng đưa ra những quan điểm, những vấn đề chung nhất, mới nhất và cũng cố gắng cụ thể hóa các vấn đề lí luận trong dạy học địa lí ở các trường phổ thông, song cũng không thể bao quát hết được các quan điểm, các tình huống đang thay đổi và diễn ra hằng ngày ở trên lớp. Điều này đòi hỏi người giáo viên phải tích cực tiếp cận những lí luận mới để vận dụng một cách sáng tạo vào thực tiễn dạy học của mình. Chúng tôi rất mong muốn nhận được sự bổ sung đóng góp của các bạn đọc, để cuốn sách tham khảo trở nên phong phú và hoàn chỉnh hơn.

Đà Nẵng, tháng 7 năm 2019

Nhóm tác giả